

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1XObdo/159/2018
Identifikačné číslo spisu: 6912212518
Dátum vydania rozhodnutia: 02.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6912212518.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 14C/125/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/176/2016-151 z 30. júna 2016, takto

rozhodol:

- I. Návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .
- II. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a .
- III. Žalovaná m á voči žalobkyňi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 12Co/176/2016-151 z 30. júna 2016 (na odvolanie žalobkyne) potvrdil uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 14C/125/2012-20 z 18. decembra 2014, ktorým bola žalobkyňi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti vo výške 66,- eur.

2. Uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, ktoré podala na poštovú prepravu v zákonom stanovenej lehote dňa 16. septembra 2016. Podanie dovolania žalobkyňa odôvodnila tým, že v konaní došlo k vadám podľa § 237 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (predpisu účinného do 30. júna 2016 - poznámka dovolacieho súdu /ďalej aj „OSP“/). Namietala, že a/ súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 ods. 1 písm. e/ OSP) - nepodala totiž námietku zaujatosti, ale návrh na postup podľa ust. § 12 ods. 1 OSP, b/ odvolací súd jej odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ OSP) tým, že jeho rozhodnutie je nielen „absolútne prekvapivé“, ale aj nepreskúmateľné, c/ rozhodoval vylúčený sudca, resp. súd nebol správne obsadený (§ 237 ods. 1 písm. g/ OSP), keďže o jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol sudca súdu, ktorého nezákonný postup jej spôsobil majetkovú a nemajetkovú ujmu,

ktorej náhrady sa v konaní domáha. Z týchto dôvodov žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť. Zároveň navrhla dovolacie konanie prerušiť a Ústavnému súdu Slovenskej republiky predložiť návrh na vyslovenie nesúladu položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov s Ústavou Slovenskej republiky.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku /ďalej aj “CSP“/) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a v mene ktorej koná zamestnankyňa s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

4. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní. Medzi objektívne podmienky prípustnosti sa radí prípustný predmet dovolania (§ 420 a 421 CSP), lehota na podanie dovolania (§ 427 CSP) a náležitosti dovolania vrátane povinného právneho zastúpenia (§ 428 a 429 CSP). Subjektívnou podmienkou prípustnosti je oprávnenosť osoby (dovolateľa) na podanie dovolania (§ 424-426 CSP).

5. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP). Tzv. vady zmätočnosti taxatívne vypočítané v ustanovení § 420 CSP pod písmenami a/ až f/ sú zároveň dovolacími dôvodmi aj dôvodmi prípustnosti dovolania.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Vymedzenie prípustnosti dovolania pokračuje negatívnym výpočtom obsiahnutým v ustanovení § 421 ods. 2 a § 422 CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, tento neskúma správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza, že pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa ust. § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 CSP a § 432 CSP). V danom prípade dovolateľka vo svojom dovolaní použila neplatný procesný predpis - Občiansky súdny poriadok, ktorý bol ku dňu 30. júna 2016 zrušený a s účinnosťou od 1. júla 2016 nahradený Civilným sporovým poriadkom. Dovolanie zo strany žalobkyne bolo podané za účinnosti nového procesného predpisu, ktorý bol okamžite aplikovateľný aj v prejednávanej veci (§ 470 ods. 1 CSP), preto malo byť odôvodnené dovolacími dôvodmi v zmysle citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku. Žalobkyňa vo svojom dovolaní odkazovala na vady zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 predtým platného Občianskeho súdneho poriadku, teda označila dovolacie dôvody, ktoré nezodpovedali zneniu § 420 alebo 421 CSP a zároveň neboli vymedzené spôsobom súladným s § 431 a 432 CSP. S prihliadnutím na čl. 11 ods. 1 Základných zásad CSP, posudzujúc dovolacie dôvody aj z hľadiska ich obsahu, je potrebné uviesť, že vady zmätočnosti podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ OSP (odvolací súd odňal dovolateľke možnosť konať pred súdom) a § 237 ods. 1 písm. g/ OSP (vo veci rozhodoval vylúčený sudca, resp. súd nebol správne obsadený) majú obdobu aj v Civilnom sporovom poriadku a dali by sa podradiť pod ust. § 420 písm. e/ a f/ CSP. Vadu zmätočnosti zodpovedajúcu ust. § 237 ods. 1 písm. e/ OSP (nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný) však Civilný sporový poriadok nepozná.

12. V prípade dovolaní podaných za účinnosti Civilného sporového poriadku je dovolací súd povinný pracovať s takým dovolaním, aké podala strana a s výnimkou väd podľa § 429, kedy nebol dovolateľ v odvolacom konaní o povinnom právnom zastúpení riadne poučený, súd nemôže dovolateľa vyzývať na odstránenie väd dovolania. Tento prístup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. V predmetnej veci mala byť povinnosť podať kvalifikované, jednoznačné a úplné dovolanie (v ktorom dovolacie dôvody podľa § 420 CSP by boli vymedzené v súlade s ust. § 431 CSP) zabezpečená povinným právnym zastúpením dovolateľa v zmysle § 429 CSP. Za dovolateľku v predmetnej veci koná jej zamestnankyňa, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa a zákon predpokladá, že jej odborné znalosti a schopnosti mali kvalifikovaným dovolaním prispieť k účinnej ochrane práv dovolateľky (porovnaj čl. 11 ods. 3 Základných zásad CSP).

13. Keďže Civilný sporový poriadok vyžaduje istú mieru nielen obsahového, ale aj formálneho vyjadrenia dôvodov, z ktorých dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania, niet pochýb, že spôsob akým žalobkyňa vymedzila dovolacie dôvody (odvolávajúc sa na procesný predpis, ktorý bol v danom čase zrušený a bol nahradený novým právnym predpisom) nezodpovedá náležitému odôvodneniu dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi.

14. Vzhľadom na uvedené, dovolanie žalobkyne nebolo možné preskúmať a bolo ho potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

15. Vo vzťahu k žalobkyňou označeným dovolacím dôvodom, ktoré majú svoju obdobu v ustanoveniach § 420 písm. e/ a f/ CSP, dovolací súd podotýka, že znenie zákonných ustanovení sa premietlo do Civilného sporového poriadku s miernou modifikáciou, avšak s rozdielom v prípustnom predmete dovolania. Nová právna úprava, v porovnaní s tou predchádzajúcou, prípustnosť dovolania z dôvodu procesných väd podľa § 420 CSP zužuje len na okruh rozhodnutí vo veci samej alebo rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti. Takéto rozhodnutie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej, ale ani iným (nemeritórnym) rozhodnutím, ktorým sa konanie vo veci samej končí (ako napr. uznesenie o zastavení odvolacieho konania, uznesenie o odmietnutí odvolania a pod.). Z uvedeného dôvodu by dovolanie nebolo možné vecne preskúmať ani za predpokladu, že by bolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

16. Súčasťou dovolania žalobkyne bol aj návrh na prerušenie dovolacieho konania, ktorý žalobkyňa

odôvodnila tým, že je potrebné podať na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov s Ústavou Slovenskej republiky. Argumentovala, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti a ako taká sa nemá spoplatňovať, pretože predstavuje jediný prostriedok, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu fakticky poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

17. Podľa § 162 ods. 1 písm. b/ CSP, súd konanie preruší, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania. Podľa § 438 ods. 1 CSP je toto ustanovenie možné primerane aplikovať aj v dovolacom konaní.

18. K podobnému návrhu žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania sa už Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril vo viacerých iných, skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých tá istá žalobkyňa vystupovala v procesnom postavení dovolateľky. Ako príklad je možné uviesť rozhodnutia z 10. mája 2017, sp. zn. 1XObdo/15/2017, sp. zn. 1XObdo/27/2017, sp. zn. 1XObdo/36/2017, z 19. apríla 2017, sp. zn. 1XObdo/44/2017 alebo z 2. augusta 2017, sp. zn. 1XObdo/164/2017. Dovolací súd v nich konštatoval nedôvodnosť predmetného návrhu na prerušenie dovolacieho konania, s poukazom na to, že vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti sa žalobkyňa neodníma právo vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu. Navyše v prejednávanej veci sa dovolací súd zaoberal len prípustnosťou dovolania žalobkyne a nie aj jeho dôvodnosťou (tvrdenými dovolacími dôvodmi) a pre také rozhodnutie nebolo potrebné skúmať, či žalobkyňou napádané ustanovenia zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov sú alebo nie sú v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Dovolací súd preto návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ CSP ako nedôvodný zamietol.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.